

Emunah & Redemption

The Gemara in Pesachim states how each year on Pesach night, we are obligated to imagine ourselves as if we came out of Egypt. Last year it was much easier to imagine, as we had just experienced the miraculous intervention orchestrated by Hashem when He protected us from the hundreds of missiles Iran had fired at us with the sole intent to destroy as many Jews as possible.

This year, feeling redemption will be more challenging, for an entire year has gone by and we are still stuck in the quicksand of this seemingly never ending war against our enemies. No one would have imagined that we would still be fighting for our survival one and a half years later, with the world hating and delegitimizing us more than ever.

The truth is, we need to broaden our perspective on what redemption is. When we think of redemption, we usually imagine things going quickly from bad to great. But in truth, the Jews did not go from bad to great on the night that they left Egypt. On the night of Pesach, they experienced the relief of no longer being slaves to Paroah, but by no means were they "out of the woods!" A few days later, they found themselves in dire straits! They fled to the Yam Suf where they were prevented from going forward. The medrash explains that to make matter worse, they were being chased by blood thirsty Egyptians behind them and wild animals to their left and right. They were boxed in to a hopeless situation!

Dayeinu & Gratitude!

The poem of Dayeinu that we sing on Seder night is certainly one of the high points in the long maggid portion of the seder. It brings with it a welcome respite from the long paragraphs of text that we will read up to this song. We breath a slight sigh of relief that there is a lighter moment to the liturgy by singing Dayeinu to a lively tune and we realize that we are coming close to the culmination of the story portion of the night and are soon going to partake of the matzah, maror and all the culinary delights that our Pesach menu has to offer.

By now we are already tired of reading, and being that Dayeinu is fun to sing, we have a tendency to overlook the words and message of this amazing poem!

If we analyze each stanza of the poem, it seems that we are telling Hashem, and ourselves, that each one of the 15 acts of kindness would have been enough on their own. If Hashem had taken us out of Egypt but had not split the sea, dayeinu, it would have been enough. Had Hashem split the sea but not brought us to Har Sinai, dayeinu, it would have been enough. Had Hashem given us the Torah but not taken us into the Land of Israel, dayeinu, it would have been enough. And so on...

This however, makes no sense. What would have been the point of taking us out of Egypt if not to split the sea? Had Hashem not split the sea, we would have all perished on the shore, for we were trapped and the Egyptians were coming to kill us. What would be the point of taking us out of Egypt if not to give us the Torah? Had we not received the Torah, the entire world would have ceased to exist! Clearly, we are not stating that it would have been enough to grant us one or part of the 15 steps enumerated in this poem! All 15 steps were absolutely necessary to bring us to full freedom!

If we were to ask them at that moment whether they felt "redeemed" they would certainly have said no! Yet we know that five minutes later, Hashem came to their rescue, split the sea and the true redemption came. Why did Hashem redeem them from Egypt, just to box them in at the Yam Suf? The Vilna Gaon explains that Hashem wanted to hear their voices and see their actions. He longed to hear their faith in prayer and to see their faith in action. Once they cried out to Hashem with perfect faith, believing in His abilities to save them, He stepped in and redeemed them fully. Hashem brings redemption in stages. He starts the process, sees how we respond, and based on our response, He completes the job.

Last year's salvation from Iran's missiles was the first stage of our redemption. Our hearts and minds were full of faith and gratitude to Hashem last year on Pesach night. Since then, we have endured difficult ups and downs and Hashem continues to give us the impression that we are boxed in with no solution in sight. That is why this year's Pesach seder has the power to bring the completion of our final redemption. Just as the Jews at the Yam Suf cried out to Hashem to finish the redemption that had started on Pesach night, so too we must believe and behave at our Pesach seder with absolute faith that Hashem will finish the process He started more than a year ago. Let's sing and show Hashem our faith, and He will end the war and bring our full redemption!

What the song actually means is that each step on its own commands enough reason for us to express gratitude and to say thank you to Hashem. The message being conveyed is that Hashem doesn't want us to just say thank you. He wants us to recognize every act of kindness He did for us and that we should acknowledge each one **separately**.

Imagine you adopt an abandoned baby left on your doorstep. You take the baby in, nurture him, raise him, clothe him, give him warmth and love until he develops into a healthy and happy adult. You then take him into your business, giving him financial stability, and eventually you find him a nice woman to marry. On the night of the wedding, your son comes to you in the middle of the dancing circle and whispers in your ear, "Thanks Mom and Dad for everything!" Twenty two years of infinite acts of kindness and he shows his appreciation by giving you a six word sentence?! You chastise your son, "Is that how you say thank you after all I have done for you?" Your son doesn't understand. "How should I say thank you?" You reply, "A proper thank you that stems from utmost sincerity requires you to specify what it is that you are saying thank you for!"

We need to first make a reality check of where we were before Hashem came into our lives. We were downtrodden, we were idol worshippers, we were destitute, we were slaves, we were oppressed. Only then can we say thank you for each step Hashem performed for us until He finally made us into a strong nation living as a sovereign nation of G-d in our own land, with Torah in hand to govern our lives! Only then will we truly appreciate how magnificent it is to be a part of this holy nation, guided by the Almighty Himself! Only then can the Seder night become a light of inspiration for ourselves and our families tonight and for generations to come!

Holy Trash

Rabbi Isaac Bernstein

As we sit together on Erev Pesach in Shul, anxiously glancing at the clock, hoping to get home in time for a proper lunch, we must take a moment to reflect on the Torah reading for Parshas Tzav and its deep significance for our understanding of Pesach.

Parshas Tzav begins with the mitzvah of terumas hadeshen—an unusual and somewhat perplexing commandment that involves cleaning up the remnants of the previous day's service in the Beis Hamikdash. What is the deeper meaning behind this strange act? Many of us are accustomed to making our beds each morning, believing that it helps us start the day fresh, organized, and structured.

It's as though the act of tidying up sets a positive tone for the day ahead. Is that the purpose of this cleaning ritual in the Beis Hamikdash, that it serves as a form of "starting the day off right"? One might even understand if the Torah had left out this cleaning altogether and simply started to describe the first Korban brought! We would assume that included cleaning up first! So why does the Torah specifically mention this seemingly obvious action as a commandment?

What is more puzzling is that this act of cleaning is treated as a legitimate avodah: only a Kohen is permitted to perform it, not someone from the Beis Hamikdash's janitorial staff, and not just any Kohen, but a Kohen dressed in special, sacred garments! Additionally, these "leftover ashes" don't simply get thrown away in some trash bin—they are placed in a specific, visible spot in front of the Mizbeach for all to see. This seems odd. Furthermore, once a mitzvah is completed, it typically loses its sanctity. After an object has fulfilled its purpose in the service, it no longer retains its holiness.

But the ashes from the previous day's sacrifice, even after being placed in their special spot, retain their kedushah.

These unusual details point to something deeper about the mitzvah of terumas hadeshen.

This is far from a routine act of trash removal or a simple act of cleaning to start the day afresh. There is something profoundly significant about this ritual, something that sets it apart from all other acts of service in the Beis Hamikdash. It is so important, in fact, that Chazal tell us that the Kohanim used to fight over who would be privileged to perform this special task!

Rav Shimshon Raphael Hirsch zt"l offers a powerful insight into understanding this mitzvah. He suggests that we need to shift our focus. This act of cleaning, of raising the ashes, is not simply the first step in today's service; rather, it is the conclusion of the service from the day before.

The Kohen, dressed in his sacred garments, ascends the ramp, takes a kometz (a handful) of ashes from the previous day's offerings, and places it deliberately on the east side, near the ramp.

In this way, the ashes serve as a symbolic representation of the previous day's avodah. The Kohen lifts the ashes for all to see, and in doing so, he communicates an important message:

"Today brings no new mission. It has only the task of carrying out, ever afresh, the mission that yesterday too was to accomplish.

The very last Jewish grandchild stands there, before God, with the same mission of life that the first ancestors bore... The Jewish 'Today' must take its mission from the hand of its 'Yesterday.'" (Rav Hirsch, Vayikra I 173)

This mitzvah is a profound reminder that the Kohen is not starting something new; he is merely continuing a sacred chain of service that has been passed down through generations.

He is a link in a long, unbroken chain. A chain dedicated to fulfilling the will of Hashem. While each Kohen may add his own link to this chain, he is not creating a new one. His individuality shines from his being a part of the greater whole.

For this reason, the ashes retain their sanctity. Even after they are placed in their designated spot, they are not discarded as "used-up" or "finished." They serve as a perpetual reminder to the Kohanim of their sacred responsibility. Every time the Kohen looks at those ashes, he is reminded of the sacrifices of his ancestors—his forefathers who served in the Beis Hamikdash. It connects him to Aharon HaKohen and reminds him that he is part of a long legacy, charged with the awesome responsibility of continuing the sacred mission of the Jewish people.

And this, in many ways, mirrors the experience of the Seder night. When we sit down at the Seder table, we are not trying to create something new. We are partaking in an age-old mesorah that has been handed down through the generations. The matzah cover from your Zaide, the Kiddush cup that has been passed down for generations, the Maxwell House Haggadah, the matzah crumb sweeper your Bubbie always used, and the cherished family recipes—they are all living reminders of the continuity of our Jewish existence. The way we sing Chad Gadya, the order in which we conduct the Seder, the customs and practices that have been passed down to us—these are the threads that tie us to our past.

We don't innovate on Seder night.

We maintain.

We cherish.

We hold dear the mesorah that our Bubbie and Zaidie gave to our parents, and that we are now passing on to our children.

Our task, just like the Kohen, is not to start something new but to carry the mission forward, as it has been passed down through generations.

Sitting down at the Seder table is an opportunity to show our children the incredible responsibility they are inheriting. Just as the Kohanim are reminded by the ashes to take their mission from the past, we too sit down at the Seder table, carrying the mesorah of our families, and teaching our children that their mission is not to innovate but to uphold the sacred traditions that have been handed to them.

We pray that they, in turn, will pass these traditions down to their children, ensuring that the chain continues, unbroken, into the future.

This is the true essence of the Seder night: a night to demonstrate to our children the awesome responsibility we are entrusting to them. To actively show them that "the Jewish 'Today' must take its mission from the hand of its 'Yesterday.'"

שאלה: האם בשבת שביעי של פסח משוררים 'שלוש עליכם מלאכי השרת', לאחר שחוזרים מבית הכנסת - קודם סעודת שבת וחג?

תשובה:

יש שכתבו שכאשר יום טוב חל בשבת אין לומר מזמור זה (וכן הוא מנהג צאנז ועוד) מכמה טעמים:
(א) מאחר וביום טוב לא שרים זאת, הרי שאם נשיר זאת ביום טוב שחל בשבת, הרי זה יהיה רק לכבוד השבת, ויש בזה משום ביוש וזלזול ליום טוב שמקבלים פני השבת ולא פני היום טוב, ומאותה סיבה הרי אנו מקצרים את נוסח קבלת השבת בשבת כזו (ויש כמה מנהגים באופן הקיצור).
(ב) כאשר יום טוב חל בשבת, השבת מוסרת את 'שם הסעודה' ליום טוב, ועניין אמירת 'שלוש עליכם' הוא רק לסעודת שבת.

שאלה: מה יעשה מי שזכר במהלך הפסח ששכח למכור את החמץ ויש בביתו חמץ גמור?

תשובה: יבער את החמץ מהר ככל האפשר.

מאחר והוא לא מכר את החמץ, הרי שהחמץ שברשותו, והרי הוא עובר על איסור 'בל יראה ובל ימצא' בכל רגע (ויש לדון אם הוא איסור תורה או איסור דרבנן, ויסוד הספק הוא האם הביטול חל על חמץ שהתכוון למכור או לא).

ועל אף שיש שמוסיפים בשטר המכירה ואף אומרים לגוי בשעת המכירה שמוכרים גם חמץ של כאלו ששכחו למכור את החמץ (והמכירה מועילה מדיון 'זכין לאדם שלא בפניו') מכל מקום אין הדבר פשוט כלל ועיקר, ויש בזה כמה פקפוקים ותהיות.

ולכן אין להיכנס בדחוקים גדולים, ויש לבער את החמץ כעת, ובוודאי שנה הבאה כבר לא ישכח למכור את החמץ.

יש שכתבו שכאשר יום טוב חל בשבת אין לומר מזמור זה (וכן הוא מנהג צאנז ועוד) מכמה טעמים:

(א) מאחר וביום טוב לא שרים זאת, הרי שאם נשיר זאת ביום טוב שחל בשבת, הרי זה יהיה רק לכבוד השבת, ויש בזה משום ביוש וזלזול ליום טוב שמקבלים פני השבת ולא פני היום טוב, ומאותה סיבה הרי אנו מקצרים את נוסח קבלת השבת בשבת כזו (ויש כמה מנהגים באופן הקיצור).
(ב) כאשר יום טוב חל בשבת, השבת מוסרת את 'שם הסעודה' ליום טוב, ועניין אמירת 'שלוש עליכם' הוא רק לסעודת שבת.

(ג) המלאכים שמלווים את האדם מבית הכנסת באים כדי להשכיח שלום בין איש לאשתו ומסייעים לגרש את המחלוקת המצויה בימי שישי, אמנם כאשר יום ששי הוא לא יום חול רגיל אלא בתוך חול המועד שיש בו שמחה - אין זה שייך. אך עם כל זה, המנהג הפשוט הוא כן לשיר 'שלוש עליכם' ושאר מזמורי השבת, ורק מי שאבותיו נהגו מנהג אחר - ינהג כמותם.

דבר אגדה:

על חשיבות הזמן ניתן ללמוד מהחמץ ומצה. יש בהם כמעט אותם אותיות, מלבד ה' במצה, וח' בחמץ. האות ה' אם לוקחים את הרגל שלה ומגדילים אותה מעט כלפי מעלה - היא נהפכת לח'. זה ההבדל הקטן בין חמץ למצה. עוד רגע אחד בתנור והמצה מחמיצה. ומאחר והחמץ הוא הגאוה, אז אומרת ה' שנהפכה לח' - אני כבר לא מסכימה להיות בסוף המילה אלא תעבירו אותי לראש המילה, וכך המצה נהפכת לחמץ. כל רגע בחיים הוא חשוב. אנחנו צריכים ללמוד למצות את החיים, ולא להחמיץ אותם. חג פסח כשר ושמח לכל בית ישראל!

הנס הגדול

הרב משה אריאל מרגי

השבת שלפני פסח נקראת שבת הגדול.

והטור כותב שהסיבה שהשבת נקראת 'שבת הגדול', מפני שבשנה שעם ישראל יצא ממצרים הם נצטוו לקחת כבד ב'עשור לחודש' - י' בניסן - את הכבשים של 'קורבן פסח', אותם כבשים שהם יקריבו ארבעה ימים אחר כך - ביד' ניסן.

לאחר שמשא ציווה ועם ישראל יצא בהמוניו לרכוש כבשים מסופר במדרש שהמצרים ששמו לב להתרחשויות שאלו את בני ישראל מה הסיבה ללקיחת הכבשים? ועם ישראל השיב: על מנת לשחוט אותו בעוד כמה ימים.

ולמרות שהשה הוא אחד מאלה מצרים, המצרים לא פגעו בבני ישראל, וזה היה נס גדול. באותה שנה י' בניסן היה בשבת, [שבת פז]. ולכן לעולם שבת שלפני פסח נקראת 'שבת הגדול' על שם אותו נס.

וזה דבר פלא שהרי תמיד כשאנחנו רוצים לציין מאורע מסוים אנחנו תמיד מציינים את התאריך בחודש, לא את היום בשבוע. היום בשבוע כלל לא רלוונטי. ניתן דוגמא את נס פורים אנחנו מציינים ביד' אדר כי זה התאריך החודשי שהנס קרה, ואם נשאל באיזה יום בשבוע חל פורים? אין לנו כלל מושג! כי זה לא רלוונטי, כנ"ל חנוכה נחגג בכה' כסליו ולא ביום השלישי בשבוע האחרון של חודש כסליו. ואם כן למה דווקא את הנס הזה בחרו לציין דווקא ביום בשבוע ולא פשוט ב' ניסן? את השאלה הזאת שואל הט"ז ועונה תשובה נפלאה,

בי' ניסן ארבעים שנה לאחר מכן קרה אירוע באמת היסטורי "והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון ויחננו בגלגל בקצה מזרח ירחו" [יהושע ד טז].

הירדן נקרה ועם ישראל נכנס לארץ ישראל.

אומר הט"ז, אם היו קובעים את י' ניסן כיום מיוחד הפוקוס של כל האנשים היה בוודאות יורד מהעניין שקרה במצרים והיה עובר לקריעת הירדן וכניסת עם ישראל לארץ לאחר מסע שלם של נדודים.

אז בסדר קנו כבשים והמצרים לא עשו כלום - אבל קריעת הירדן נשמע יותר עוצמתי.

וחז"ל לא רצו שזה מה שיקרה, אז הם קבעו את היום שמציין את הנס עם הכבשים ביום השבוע, כי קריעת הירדן לא היתה בשבת ואז כולם ידעו ויבינו

כך כתב הט"ז.

אבל עכשיו קשה שתי שאלות חדשות, למה באמת הנס של מה שקרה במצרים יותר חשוב מקריעת הירדן והכניסה לארץ?

ומדוע באמת אנחנו לא מציינים בכלל את קריעת הירדן והכניסה לארץ ב' ניסן? בשביל להבין את זה אנחנו חייבים להבין מה קרה במצרים באותה שנה.

"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכְּנוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתִּיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח."

משכו וקחו משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם את השה שעד היום היה לא רק אלוהי מצרים אלא גם משהו שאתם סוגדים לו ותקחו אותו ותשחטו אותו. ואסור לבשל צריך לצלות אותו - כי לבשל אפשר לסגור את הדלת ולבשל בתוך הבית, תצלו - חייב לעשות את זה בחוץ, וזה עושה ריח שכל השכונה תראה. ואל תצלו אותו חתיכות שיהיה אפשר לטעות שאולי זה לא כבש "צלי אֶשׁ ראשו על כִּרְעִיו וְעַל כִּרְבּוֹ." שכולם יראו שזה כבש.

מה שקרה במצרים הוא בעצם כמה ניסים, אחד שעם ישראל הלך ולקח בעושר בשביל לשחוט ולצלות ולא פחד מהמצרים שהרי כשהיהודי מספר למצרי בפירוט שאת השה הזה אני קונה בשביל לשחוט בעוד כמה ימים, אותו יהודי לא יודע עדיין על הנס שהמצרי לא יפגע בו.

היה כאן אירוע עצום - עם ישראל מחליט שהוא עובר צד. הוא רוצה ללכת עם ה' עד הסוף. ואז קרה הנס שהמצרי לא פגע בו.

זה שה' דואג לעם ישראל וקורע להם את הירדן ומכניס אותם לארץ, זה ללא ספק משמעותי - אבל את זה חוגגים כבר בפסח ובסוכות התוכן הוא אותו תוכן, אין שום סיבה לתקן בשביל זה עוד חג.

אבל שבת הגדול מעבירה מסר אחר, היא בעצם המפתח לצאת ממצרים. אם בכל המכות ה' הפלא את עם ישראל והמכות לא פגעו בהם.

במכת בכורות ה' מבקש שעם ישראל ישים דם על המשקוף, למה פתאום ה' צריך "עזרה" לדעת איפה נמצאים היהודים? התקלקל הג' פי אס?

התשובה פשוטה: מכת בכורות זה הרגע האחרון, מחר אתם כבר בחוץ. בשביל לצאת ממצרים לא מספיק שה' יבחר בך, יש רגע שאתה גם חייב לבחור בה'.

שבת שלפני פסח נקראת שבת הגדול, ללמד שרגע לפני שה' מוציא אותך לחירות אתה צריך קודם בעצמך לבחור לצאת לחירות.

ליל הסדר - שפת הלב הרב יעקב נדב

הרב שהאזין ברוב קשב והתפעלות הגיב במילה אחת "מדהים", ומיד לאחריה השאלה המתבקשת אל הנהג - ומה איתך??? הנהג המופתע השיב: כבוד הרב, סליחה לא הבנת הנחש לא היה עלי אלא על החבר שלי... וידעת היום זו ידיעת השכל לדעת את האמונה, אך האתגר הגדול הוא דווקא המעבר מהשכל אל הלב והשבות אל לבבך. פעם שאל רופא את האדמו"ר הדברי חיים מצאנז מה אתה עושה כל היום? והאדמו"ר השיב: בונה גשר, וכשהרופא התפלא ולא הבין, הסביר האדמו"ר "גשר החיים - הגשר מהמח ללב". מצות ההגדה מגיעה אחרי שאכן כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה, אך ידיעה זו משכנה בשכל ומצות ההגדה תפקידה להפנים אל תוך הלב. וכדברי בעל ההגדה "יכול מראש חודש" אולי נקיים מצוות ההגדה מראש חודש, ת"ל "בעבור זה" לא אמרתי אלא בשעה "שמצה ומרור מונחין לפניך", וטעם הדבר כיון שכל מטרת ההגדה היא ההשבה אל הלב וזה נעשה על ידי פעולות מוחשיות ככל האפשר שעל ידי כך מחדיר אל הלב כי הלב מרגיש את הראיה והתחושה החמימות והרגישות. ואם כך הרי שזה עיקר המטרה והיעד עם "סיפור" יציאת מצרים לנו ולכל המסובין לשולחן הסדר, ובעיקר על כל העמל שאנו עמלים כדברי בעל ההגדה "עמלינו אלו הבנים" כל העמל והטורח כדי שנוכל להעביר את החוויה והרגשת "הבני חורין" מתוך שמחה וזכרה לרוב נחת. פסח כשר ושמח!

ואפילו כולנו חכמים מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. והשאלה המתבקשת מאליה היא - מדוע, מה יש לנו לחדש בסיפור ההגדה פעם נוספת. ואמנם נכון שאין בית מדרש בלא חידוש ועל ההגדה נתחברו מירב חידושי תורה אך מצות ההגדה אינה דווקא בחידושים על ההגדה. ובאמת נפסק בשולחן ערוך (תע"ג ז') מוזגין לו כוס שני כדי שישאלו היתנוקות... ואם אין חכמה בבן אביו מלמדו, ואם אין לו בן אשתו שואלתו, ואם לאו שואל את עצמו, ואפילו תלמידי חכמים שואלים זה לזה מה נשתנה. וזה כמובן תמוה מאוד שאדם שואל ועונה לעצמו?! אך לאמיתו של דבר הדברים פשוטים. פעם רב אחד נסע במונית והנהג סיפר לו בהתרגשות איך שלאחר הצבא הוא ושני חבריו יצאו לטיול ביערות הגשם שבדרום אמריקה באחד מחניות הקמפינג באמצע הלילה התעורר חברו בפחד וצעקות "הצילו", התעוררנו מיד וראינו איך שנחש אנקונדה ענק נכרך סביב חברו ומתחיל לחנוק אותו, הוא הרגיש שאלו רגעיו האחרונים, ואנחנו עומדים בחוסר אונים מוחלט, הדבר היחיד שנזכרנו - שיש ה' בשמים - וביחד עם החבר קראנו בהתרגשות עצומה "שמע ישראל". וראה זה פלא, מיד כשסיימנו אירע הנס - והנחש בדרך פלא עשה "אחורה פנה" ונעלם במעבה היער. ראינו בחוש "יש אלוקים". החל ללמוד בישיבה לבעלי תשובה וכיום הוא אברך בן תורה שמדקדק בכל המצוות והתורה.

מנהל העולם הרב שמואל בלייכברד

בזכריה כתיב: 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים', עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה - הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה - בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. בלשון הזה אמרו לו: עקיבא, ניחמתנו! עקיבא, ניחמתנו! סיפור זה מסביר לנו מדוע רבי אליעזר ורבי יהושע וכו' עשו את ליל הסדר דווקא בבני ברק בביתו של רבי עקיבא אע"פ שהיה תלמידם. סיפור זה מתחרש בתקופת שבה כבשו הרומאים את הארץ והוא זמן קשה ביותר לעם ישראל ובפרט לאותם תנאים ביום חג החרות, לעמוד מול קהילותיהם ולדבר על גאולה, כשהמציאות ממש הפוכה. במצב כזה, לא יכול היה רבי אליעזר להעביר את המסר של החג הזה למשפחתו ולא לקהילתו וכן שאר התנאים והם חושבים שהשנה כבר אין יותר משמעות לגאולה ולהזכיר את יציאת מצרים, ועל כן הלכו כולם לרבי עקיבא המנחם הגדול. ורבי עקיבא נתגלה ביכולתו המופלאה אפילו בזמן החורבן לראות את קרבת ה', וזה מה שמסביר רבי עקיבא לרבותיו שעדיין יש משמעות גדולה ליציאת מצרים. ולכן למרות שרבי אליעזר נזף ברבי אלעאי, שעזב את משפחתו לבקר ברגל, הוא עצמו יצא מביתו כדי להיות בקרבת תלמידו בליל הסדר. וזהו המסר הגדול שיוצא מלילה זה לעם ישראל הוא כפי שאומרת ההגדה מיד לאחר מכן והוא שישינה חובה גמורה להזכיר יציאת מצרים בלילות, כלומר גם בזמנים חשוכים לעם ישראל, זמנים שנראים כלילה עדיין יציאת מצרים קיימת, גם בלילות הקב"ה דואג לנו.

אך על עצם היציאה - לא יהיה לו הרבה מה להאריך, כי מבחינתו די לספר בקצרה: יצאנו, נגמרו הצרות, הסיפור הסתיים. לכן מדגיש בעל ההגדה: "ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים... מצווה עלינו לספר". ולכאורה, אדם שכבר יודע הכול - מה נותר לו לספר? אלא שאחרי יציאת מצרים, בני ישראל לא הפסיקו להתעלות ולהתפתח מבחינה רוחנית. ההתעלות הזו נמשכת בכל שנה ושנה, ובכל ליל סדר אנחנו מספרים כיצד זכינו לעלות ולהשתחרר בשנה החולפת. ולכן ההגדה מחייבת כל אדם "לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". היציאה הגשמית אמנם התרחשה פעם אחת בעבר, אבל היציאה הרוחנית מתחדשת כל שנה, והסיפור שלנו הולך וגדל בהתאם לעלייה הרוחנית של כל אחד ואחת מאיתנו. ועל כל אחד מאיתנו מוטלת המשימה להתעלות מדי שנה בשנה, וכך נוכל לספר על החירות הרוחנית שהתחדשה בנו, והסיפור הזה לעולם לא ייגמר. יהי רצון שזכרה להתחבר אל ההתעלות הזו, וכשנגיע לליל הסדר הקרוב נזכה להיות בני חורין אמיתיים, ונזכה במהרה בימינו לאכול מן הזבחים והפסחים.

מעבדות לחירות - חסע אלף סוף

ראש הכולל הרב צבי ליכט שליט"א

בליל הסדר אנחנו מקיימים את אחת המצוות החשובות ביותר של החג - סיפור יציאת מצרים. בעל ההגדה מדגיש לנו במיוחד: "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח". אך עלינו להבין - למה באמת צריך להרבות ולספר שוב ושוב? הרי העובדות ידועות לכולנו, ומה עוד ניתן להוסיף? בספר "ערוגות הבושם" מוסבר דבר נפלא: במצרים היו בני ישראל משועבדים בשני סוגים של שעבוד. הסוג הראשון היה שעבוד הגוף - בעבודה קשה, בחומר ובבלבנים. אך קשה ממנו היה השעבוד השני - שעבוד הנפש. כפי שמלמד האר"י הקדוש על הפסוק "ולא יכלו להתמהמה", בני ישראל הגיעו למ"ט שערי טומאה. אילו היו נשארים עוד רגע אחד במצרים, היו נשקעים בשער החמישים, שממנו כבר לא הייתה יוצאת להם תקנה. ומי שחושב שהעיקר ביציאת מצרים היה רק שחרור הגוף, ידגיש בליל הסדר את הסבל הגופני: את העבודה הקשה, את השלכת הילדים ליאור, ואת הקשיים הפיזיים.